

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

(Kuruluş, Başkanlık, Toplantıya Katılabilecekler)

Grubun Kuruluşu	
Kısaltmalar	
Parti Grubunun Organları	
Grup Genel Kurulu	
Grup Başkanlığı	
Grup Başkanının Görev ve Yetkileri	
Grup Başkan Vekillerinin Görev ve Yetkileri	
Milletvekili Olmayanların Toplantıya Katılmaları	

İKİNCİ BÖLÜM

(Grup Genel Kurulunun Çalışma Yöntemi)

Toplantılar	
Grup Genel Kurulunda Başkanlık Divanı Teşkilî	
Toplantı ve Karar Yeter Sayısı	
Görüşmelerin Gizliliği	
Tutanaklar	
Karar Defteri	
Görüşme Konuları	
Gündem	
Görüşme Yöntemi	
Gündem Dışı Konuşmalar	
Gündem ve Usûl Hakkında Söz	
Grupta Söz Serbestliği	
Seçim Yöntemleri	
Oylama Yöntemleri	
Grup Görüşmelerinin Düzeni	

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

(Grup Üyelerinin Yükümlülükleri)

Devam Mecburiyeti	
Grup Disiplini	
Söz ve Oy Disiplini	
Bağlayıcı Grup Kararlarına Uyma Mecburiyeti	
Kanun ve İçtüzük Teklifi Verilmesinde ve Gündem Dışı Konuşmalarda Disiplin	
TBMM'de Genel Görüşme, Meclis Araştırması Açılmasında Disiplin	
TBMM'de Soru ve Benzeri Önergeler Hakkında Disiplin	
Sair Konularda Disiplin	
Gensoru ve Güvenoyunda Disiplin	
Seçimlerin Yenilenmesi ve Dönemin Uzatılmasında Disiplin	
Birlikte Oturma Disiplini	

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

(Grup ve Hükümet İlişkileri)

Hükümet Kurma ve Hükümete Katılmadaki

Disiplin	
Grupta Güven İsteme	
Grupta Gensoru	
Grupta Hükümetle Genel Görüşme	
Grupta Hükümetten Soru	
Grup Yöneticilerine Güvensizlik Yöneltilmesi	
Grup Yöneticilerinin Güvenoyu İstemi	
Ortak Kurallar	

BEŞİNCİ BÖLÜM

(Grup Yönetim Kurulu)

Seçim	
Yönetim Kurulunda İş Bölümü	
Toplantı ve Karar Yeter Sayısı	
Toplantılar	
Grup Yönetim Kurulunun Görevleri	
Araştırma ve Uzmanlar	
Diğer Görevler	
Grup Denetçileri	
Grup Denetçilerinin Görev ve Yetkileri	

ALTINCI BÖLÜM

Grup İçi Komisyonlar, Komisyon Grupları	
Grup Geçici Komisyonları	
Yönetim Kurulunun Gözetimi	

YEDİNCİ BÖLÜM

Grup Disiplin Kurulu	
İş Bölümü	
Toplantılar	
Başvurma	
Usûl	
Disiplin Cezaları	
TBMM Dışındaki Disiplin	
Müeyyideler	

SEKİZİNCİ BÖLÜM

(Mali Hükümler)

Bütçe	
Aidat	

DOKUZUNCU BÖLÜM
(Diğer Hükümler)

Resmî Yurt Dışı Gezilere Katılacak Üyelerin

Belirlenmesi

Parlamentolararası Dostluk Gruplarına Katılma

Açıklık Olmayan Haller

Yürürlüğe Giriş

Değişirme

Uygulama

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Başkanlık, Toplantıya Katılabilecekler

Grubun Kuruluşu

MADDE 1 - Adalet ve Kalkınma Partisine mensup Milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunu teşkil ederler.

Türkiye Büyük Millet Meclisi içindeki her türlü parti faaliyet ve çalışmalarında Adalet ve Kalkınma Partisinin yetkili organı Adalet ve Kalkınma Partisi TBMM Grubudur. Grubun bu faaliyet ve çalışmalarında parti tüzük ve programı, büyük kongrenin genel nitelikteki bağlayıcı kararları ve bu iç yönetmelik hüküm ve esasları çerçevesinde hareket edilir.

Kısaltmalar

MADDE 2 - Bu yönetmelikte:

- Türkiye Büyük Millet Meclisi kısaca (TBMM)
- Adalet ve Kalkınma Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu kısaca (Parti Grubu)
- Adalet ve Kalkınma Partisi kısaca (Parti)
- Adalet ve Kalkınma Partisine mensup olanlar kısaca (Partili) olarak zikredilmiştir.

Parti Grubunun Organları

MADDE 3 - Parti Grubunun başlıca organları şunlardır :

- Grup Genel Kurulu
- Grup Başkanı
- Grup Başkan Vekilleri
- Grup Yönetim Kurulu
- Grup Denetçileri
- Grup Disiplin Kurulu

Grup Genel Kurulu

MADDE 4 - Grup Genel Kurulu Partili Milletvekillerinin tamamından oluşur ve Grup Genel Kurulu adıyla toplanır.

Grup Başkanlığı

MADDE 5 - Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Milletvekili ise, Parti Grubunun da başkanıdır. Parti Genel Başkanı Milletvekili değilse, Grup Genel Kurulu partili milletvekilleri arasından, grup üye tam sayısının salt çoğunluğu ile bir Grup Başkanı seçer. Grup Başkanı dönem başında iki yıl için seçilir. İki yıl sonra seçilecek Grup Başkanının görev süresi dönem sonuna kadardır. **(Değişik: 01.10.2008)**

Herhangi bir şekilde Grup başkanlığında bir boşalma olursa, yeni seçilen Grup Başkanı eskisinin görev süresini tamamlar.

Grup Başkanı seçimi, en yaşlı üyenin başkanlığında ve en genç iki üyenin katipliğinde yapılır. İlk iki oylamada sonuç alınamazsa, üçüncü oylamada en çok oyu alan iki aday arasında oylama yapılır. En çok oyu alan seçilmiş olur.

Ayrıca her yasama döneminde beş Grup Başkanvekili seçilir. Grup Başkanvekilleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki yıl, ikinci devre seçilenlerin görev süreleri ise dönem sonuna kadardır. İkinci devre seçimlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde olduğu döneme rastlaması halinde, yenisi seçilinceye kadar eskisi görevine devam eder. Ancak, ara seçimle seçilenlerin görev süresi, yerine seçildikleri Grup Başkan Vekilinin kalan süresi kadardır. **(Değişik: 01.10.2008)**

İlk iki oylamada sonuç alınamazsa, üçüncü oylamada en çok oyu alan beş aday seçilmiş olur. Başkanlık Divanında grubun en genç iki üyesi bulunur.

Grup Başkanının Görev ve Yetkileri

MADDE 6 - a) Grup Başkanı, Parti Grubu ve Grup organları ile Parti Genel Merkezi organlarının, Parti tüzüğü ve bu iç yönetmelik çerçevesinde düzenli ve uyumlu çalışmasını sağlar.

- Grupun doğal sözcüsüdür, ancak gerektiğinde belli konular için sözcü görevlendirebilir.
- Grup Başkanı yasama çalışmaları ile ilgili olarak partili milletvekillerine gerekli gördüğü görevleri verebilir.
- Gerekli gördüğünde Grup Genel Kurulu ve Grup Yönetim Kurulu toplantılarına başkanlık eder.

Grup Başkan Vekillerinin Görev ve Yetkileri

MADDE 7 - a) Grup Başkanına yardımcılık ve vekalet ederler.

b) Grup Başkan Vekilleri TBMM içinde ve dışında grubun tabii sözcüleridir.

c) Grup Başkan Vekilleri Grup Yönetim Kurulu Üyeleri değildir. Ancak Genel Başkanın Grup Yönetim Kuruluna başkanlık etmediği zaman, vekaleten bir Grup Başkan Vekili Genel Başkan adına Grup Toplantısını yönetir.

d) Grup Başkan Vekilleri arasındaki görev bölümü Grup Başkanı tarafından yapılır, Grup Genel Kuruluna sırası ile başkanlık ederler.

Milletvekili Olmayanların Toplantıya Katılmaları

MADDE 8 - Grup Toplantısına katılma ve söz alma hakkı esas itibarıyla partili milletvekillerine aittir. Ancak milletvekili olmayan parti Genel Başkanı, Genel Başkan Yardımcıları, Genel Sekreter, Genel Sayman ve partili bakanlar ile Genel Başkanın gerekli gördüğü hallerde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Merkez Yürütme Kurulu Üyeleri de Parti Grubunun Genel Kurul ve Yönetim Kurulu toplantılarına katılabilirler. Bu durumdakilerin toplantılarda söz hakları vardır. Ancak oy kullanamazlar.

Partili TBMM Başkan ve Başkan Vekilleri Parti Grubunun faaliyetlerine katılamazlar. Milletvekili aday olmaya yönelik faaliyetler bu kapsamda değerlendirilmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Grup Genel Kurulunun Çalışma Yöntemi

Toplantılar

MADDE 9 - a) Grup Genel Kurulu TBMM toplantı halinde iken haftada bir kere, Grup Yönetim Kurulunca tespit edilen gün ve saatte olağan toplantısını yapar. Ayrıca olağan toplantı dışında Genel Başkanın, Grup Başkanının veya Grup Başkan Vekillerinden birinin veya grup üyelerinin en az 1/5 milletvekilinin yazılı isteği ile de Grup Genel Kurulu toplanır.

b) TBMM'nin yasama faaliyetlerine ara verme veya tatilde bulunduğu durumlarda da (a) fıkrasının 2. paragrafında vuku bulan davet ve istek üzerine Grup Genel Kurulu olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantılarda sadece grubu toplantıya çağırılanların belirlediği gündem görüşülür.

c) Olağanüstü Grup Toplantıları uygun vasıtalarla ve mümkün olursa yazılı ve sözlü yayın organlarında en az bir gün önceden ilan olunur.

Grup Genel Kurulunda Başkanlık Divanı Teşkili

MADDE 10 - Grup Genel Kurulu Toplantılarına Grup Başkanı veya Başkan Vekillerinden birisi sıra ile başkanlık eder. Sırası gelenin mazereti halinde diğer Başkan Vekili başkanlık görevini üstlenir.

Grup Yönetim Kurulu üyeleri arasından sıra ile belirlenen iki kişi Başkanlık Divanında üye sıfatı ile yer alır. Bunların sırası ve süresi Grup Yönetim Kurulu kararı ile belirlenir. Sırası gelenin mazereti halinde sonraki üye görevi üstlenir.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

MADDE 11 - a) Grup Genel Kurulu, grup üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır.

b) TBMM'nin Genel Kurul Toplantıları sırasında yapılması zorunlu olan Grup Genel Kurulu Grup Başkanı veya Başkan Vekilinin takdiri ile mevcut üyelerle gerçekleştirilebilir.

c) Aksi belirtilmemiş hallerde Grup Genel Kurulu toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile karar alır.

d) Grup Genel Kurul Toplantısında toplantı yeter sayısının bulunmaması durumunda toplantı; Divan Başkanı tarafından, takip eden olağan toplantıdan evvelki bir tarihe ertelenebilir. Ertelemeye rağmen çoğunluk sağlanmazsa toplantı yapılamaz.

Görüşmelerin Gizliliği

MADDE 12 - Grup Genel Kurulu, Yönetim Kurulu ve Disiplin Kurulu Toplantılarında görüşmeler gizli yapılır. Bu toplantılar Genel Kurulun kararıyla açık olarak da yapılabilir.

Tutanaklar

MADDE 13 - a) Grup Genel Kurulunun tutanakları tamamen veya özet olarak Divan Üyeleri veya Yemin-

li Stenograflar tarafından tutulur veya görüntülü veya sesli olarak kayda alınır ve başkanlıkça saklanır.

b) Gizli Toplantı tutanakları veya ses ve görüntü bantlarının diğer kişilerce okunması, dinlenmesi veya izlenmesi ancak Grup Yönetim Kurulunun kararı ile mümkündür.

c) Grubun toplantıları hakkında basınla temasa veya gerekli bilgileri vermeye Grup Başkanı, Grup Başkan Vekilleri ya da Grup Basın Sözcüsü münferiden veya birlikte yetkilidirler.

Karar Defteri

MADDE 14 - Grup Genel Kurulu, Yönetim ve Disiplin Kurulları Toplantılarında alınan kararlar, her kurul için ayrı ayrı tutulacak Karar Defterine tarih ve numara sırasına göre yazılır, tutanaklar hakkındaki gizlilik hükümleri bu defterler için de geçerlidir.

Görüşme Konuları

MADDE 15 - Grup Genel Kurulunda, Anayasa ve Siyasi Partiler Kanununun hükümleri saklı kalmak üzere, parti grubunun yetkisi dahilinde olan ve Genel Başkan, Grup Başkanı veya Grup Başkan Vekilleri, Grup Yönetim Kurulu, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, partili Başbakan ile bakanlar tarafından teklif edilen konular ve bu iç yönetmelik gereğince gündeme alınması gereken diğer hususlar görüşülür ve karara bağlanır.

Gündem

MADDE 16 - Grup Genel Kurulu Toplantılarında hazırlanan gündem en az bir gün önce üyelere dağıtılır. Acele hallerde ve TBMM Toplantıları esnasında yapılan Grup Genel Kurulu Toplantılarında bu hüküm uygulanmaz. Bu durumda gündem, toplantının başında grup üyelerine duyurulur.

Herhangi bir konunun gündeme alınmasını isteyen grup üyesi bir önerge ile Yönetim Kuruluna başvurur. Yönetim Kurulu uygun görürse bu önergeyi gelecek toplantının gündemine alır. Uygun görmezse ve önerge sahibi itiraz ederse, gelecek toplantıda önerge gündem dışı olarak Genel Kurula sunulur ve Genel Kurul önergenin gündeme alınıp alınmaması konusunda karar verir. Genel Kurulun, önergenin gündeme alınmasına karar vermesi durumunda önerge bir sonraki toplantı gündemine alınır.

Görüşme Yöntemi

MADDE 17 - Grup görüşmelerinde konuşma, başkandan söz alma biçiminde olur. Söz alanların isimleri toplantının başında okunur. Genel Başkan, Grup Başkanı, Grup Başkan Vekilleri, Genel Başkan Yardımcıları, Genel Sekreter, partili Başbakan ve Bakanlar Kurulu Üyeleri, Grup Yönetim Kurulu Sözcüsü ve ayrıca görüşülen konu Grup Komisyonlarının birinin raporu ise, o komisyonun başkanı ve sözcüsü zaman sınırlamasına tâbi olmaksızın söz alabilir. Ancak son söz her halükârda grup üyesindedir.

Gündem Dışı Konuşmalar

MADDE 18 - Gündem dışı konuşmalarda söz verip vermemek, söz sırası ve süresi o toplantıyı yöneten başkanın takdirine bağlıdır.

Partili hükümet adına, partili Başbakan veya bakanlardan biri tarafından veya bir karma hükümete dahil bulunan, partili bakanlar adına bir bakan tarafından veya bir partili bakan tarafından veya Grup Yönetim Kurulu veya Merkez Karar ve Merkez Yürütme Kurulu adına bu kurulların bir üyesi tarafından, Genel Başkan veya Genel Başkan yardımcılığı tarafından yapılacak olan gündem dışı konuşmalar yukarıda yer alan sınırlamalara tâbi olmaz ve diğer gündem dışı konuşmalardan önce yapılır.

Gündem ve Usûl Hakkında Söz

MADDE 19 - Gündem hakkında söz istekleri ile görüşmeye gerek olmadığı veya iç yönetmelik hükümlerine uymaya davet ile takdim veya tehir talepleri öncelikle dikkate alınır. Böyle bir teklif yapıldığı takdirde en fazla aleyhte iki ve lehte iki grup üyesine beşer dakikayı geçmemek üzere söz verilir. Başkan konuyu Genel Kurulun oyuna sunup sunmamaya karar verir.

Grupta Söz Serbestliği

MADDE 20 - Grup Toplantılarında grup üyeleri, görüşme konuları üzerindeki söz ve oylarında tamamen serbest olup, fikirlerini kayıtsız şartsız söyleyebilirler. Bir konunun görüşülmesinde en az üç grup üyesi konuşmadıkça yeterlik önergesi oylanamaz. Yeterlik önergesi oylanmadan önce okunur ve istedikleri takdirde 17. maddede belirtilenlere söz verilir. Daha sonra yeterlik önergesinin aleyhinde konuşmak isteyen bir üyeye söz verilir. Önergenin oylanması ancak bundan sonra yapılabilir.

Seçim Yöntemleri

MADDE 21 - Grup Genel Kurulunda seçimler gizli oyla yapılır. **(Değişik: 6 Mayıs 2003)**

Oy pusulalarına fazla yazılı isimler alttan itibaren sayılarak iptal edilir, eksik yazılmış oy pusulaları ise ta-

mamen iptal edilir.

Seçimlerde adaylar önceden belirlenir. Talep gelirse adaylar tanıtılır. Tanıtma işini aday olanlar veya diğerleri yapabilir. Başkalarının aday göstermesi durumunda, aday gösterilen itiraz etmedikçe adaylığı kabul etmiş sayılır. Aday gösterilenlerin isimleri üyelerin görebileceği bir yere yazılarak asılır. Seçim yapılacak toplantıda kullanılacak oy pusulaları, Grup Başkanlığı mührü ile mühürlenerek üzerine oy verilecek kişilerin adları yazılır ve divan üyeleri tarafından zarflara koyularak dağıtılır.

Başkanlık Divanı isim sırasına göre üyelerinin oy kullanmasını sağlar. Oy verme işleminin bittiğini tebliğ ederek daha önce ad çekmek suretiyle tespit ettiği üç üyeden oluşan tasnif komisyonunu göreve davet eder, komisyonca oyların tasnifi ve sayımı yapılır.

Herhangi bir konuda seçim yapılacağı en az iki gün önceden üyelere duyurulur. Toplantı yılı başında yapılacak Grup Başkanlığı, Grup Başkan Vekillikleri, Grup Yönetim ve Disiplin Kurulları üyelikleri seçimleri için bu hüküm uygulanmaz.

Oylama Yöntemleri

MADDE 22 - Grup Genel Kurulunda, milletvekillerini bağlayıcı nitelikteki konulara ilişkin kararların oylamaları gizli oyla yapılır. Diğer kararlar işaret oyu ile alınır. Ancak 10 üye tarafından yazılı olarak istenirse açık oya başvurulur. 20 üye tarafından yazılı olarak istenirse gizli oylama yapılır.

Grup Görüşmelerinin Düzeni

MADDE 23 - Grup Genel Kurulunda söz kesmek, sükûneti bozmak ve karışıklık çıkarmak yasaktır. Bu yasalara uymayan üyeye Başkan ikazda bulunur. Bir defa ikaz edilen grup üyesi açıklamada bulunmak isterse toplantı sonunda kendisine söz verilir.

Kürsüde konuşan üyenin sözü başkan tarafından ancak iç yönetmeliğe uymaya ve konudan ayrılmamaya davet için kesilebilir.

Bir toplantıda iki defa ikaz edilen grup üyesinin o birleşimin sonuna kadar söz söylemekten yasaklanmasına, başkanın teklifi üzerine Genel Kurulun görüşmesiz işaret oyu ile karar verilir.

Aynı toplantıda iki defa ikaz edildiği halde hareketlerden vazgeçmemek, Grup Genel Kurulunda gürültüye sebep olmak ve grup üyelerini tahkir, tezyif ve tehdit etmek gibi durumlarda bu fiili işleyen üye, başkanın önerisi ile görüşmesiz olarak işaret oyu ile Genel Kurulca toplantıyı terk etmeye davet oluna-bilir. Oylamaya geçilmeden önce ilgili üye bizzat veya bir başkası vasıtasıyla açıklamada bulunmak isterse açıklamasına izin verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Grup Üyelerinin Yükümlülükleri

Devam Mecburiyeti

MADDE 24 - Partili TBMM Üyeleri, Meclis ve Grup Genel Kurullarının, seçildikleri Meclis Komisyonlarının ve bu komisyonların partili üyelerinden kurulu komisyon gruplarının çalışmalarına ve Grup Yönetim Kurulunca görevlendirildikleri Grup Komisyonlarının toplantılarına devam etmek zorundadır.

Yönetim Kurulu, grup üyelerini Meclis Genel Kurulunun ve Komisyonların belli toplantılarına katılmaya mecbur tutabilir ve bu kararlarını üyelere uygun şekilde duyurur. Bu takdirde ilgili üye, katılması mecburi kılınan toplantıya geçerli bir mazereti bulunmadığı sürece katılmak zorundadır.

Yukarıda belirtilen toplantılar için Grup Yönetim Kurulunca düzenli kayıt tutulur. Partili üyelerin devam durumu takip edilir ve bu kayıtlar her Grup Toplantısının başında açıklanır. Bu kayıtlara karşı, açıklanışından sonraki 7 gün içinde yapılacak itirazlar, Grup Yönetim Kurulunda sonuçlandırıldıktan sonra devam etmeyenlerin kesin listeleri oluşturulur.

1. ve 2. fıkradaki toplantıların her birine özürsüz olarak ayda 3 defa veya bir yasama yılında 12 defa katılmayan üyeye Grup Yönetim Kurulunca yazılı uyarı yapılır ve bu uyarı seçim çevresinde duyurulmak üzere Parti Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna bildirilir. Bu uyarı gerektiğinde basına da açıklanabilir.

Bu uyarılara rağmen mazeretsiz devamsızlıkta ısrar eden üyeler bu yönetmelik hükümleri gereğince Grup Disiplin Kuruluna sevk edilir.

Grup Disiplini

MADDE 25 - Grup üyeleri, Meclis toplantı halinde iken özürsüz olarak 3 günden fazla ayrılacak iseler Grup Başkan Vekillerine bilgi verirler. Üyeler bilgi vermeksizin Meclis Başkanlığından izin talep edemezler.

Hükümetteki, parti kademesindeki veya gruptaki görevi sebebiyle devam mecburiyetine uymayanlar bu

madde hükümlerine tâbi değildir.

Söz ve Oy Disiplini

MADDE 26 - Grup üyeleri, Meclis Genel Kurulunda ve Komisyonlardaki görüşme ve oylamalarda; Parti Programını, Büyük Kongrenin genel nitelikteki bağlayıcı kararlarını, Grubun bağlayıcı kararlarını yürütmek, bunlara uymak ve bunları desteklemek mecburiyetinde oldukları gibi Meclis Genel Kurulu ve Komisyonlarında yapılacak seçimlerde de grup adına gösterilecek adayları desteklemekle yükümlüdürler.

Grup üyeleri, Grubun Genel Kurul toplantıları dışında Parti Tüzüğüne, Programına, Büyük Kongrenin genel nitelikteki bağlayıcı kararlarına ve grubun yetkili organlarının bağlayıcı kararlarına uyulmamasını teşvik edici beyan, yayın ve hareketlerde bulunamazlar.

Meclisteki görüşmelerde Grup Başkanı, Başkan Vekilleri veya Grup Yönetim Kurulunca sözcülük görevi verilmiş kişilerden başkası grup adına konuşamaz.

Üyeler, Meclis Genel Kurulu ve Komisyonlarda Grup Genel Kurulunu bağlayıcı kararları yönünde oy kullanmak ve Genel Kurul Toplantısına katılmak zorundadır.

Grup Genel Kurulunca alınan kararlar partili hükümet ve partili Başbakan ve bakanlar tarafından savunulur ve yürütülmesine çalışılır.

Bağlayıcı Grup Kararlarına Uyma Mecburiyeti

MADDE 27 - Grup Genel Kurulunun bağlayıcı kararlarının alındığı toplantıda hazır bulunmama veya alınan karardan haberdar olmama halleri, bağlayıcı grup kararına uymamanın özrü olamaz.

Kanun ve İhtüzük Teklifi Verilmesinde ve Gündem Dışı Konuşmalarda Disiplin

MADDE 28 - Grup üyeleri TBMM Başkanlığına vermek istedikleri Kanun Tekliflerini, gerekçesi ile birlikte Grup Başkanlığına yazı ile bildirirler. Bu teklifler ayrı bir deftere kaydedilir ve bir sayı alır. Başkanlık bu Kanun Tekliflerini Grup Yönetim Kuruluna sunar. Grup Yönetim Kurulu, Kanun Teklifi hakkında Grup Başkanlığına iletildiği tarihten itibaren en çok 15 gün içinde bir karar vererek bu kararını yazı ile ilgili üyeye bildirir. Aksi takdirde teklif sahibi üye Kanun Teklifini doğrudan doğruya TBMM Başkanlığına verebilir.

Grup Yönetim Kurulu, Kanun Teklifinin partiye veya gruba zararı olacağı, parti veya grubun bu konudaki bağlayıcı karar ve tebliğlerine aykırı düşeceği gerekçesiyle TBMM Başkanlığına verilmesinin uygun olmayacağı mütalâasında bulunabilir. Bu takdirde keyfiyetin kendine yazı ile bildirilmesini takip eden bir hafta içinde teklif sahibinin, yazı ile itiraz hakkı vardır. İtiraz, Grup Genel Kurulunun ilk toplantısında gündeme alınır ve konu hakkında kesin karar verilir.

Üyelerin Grup Başkanlığına verecekleri Kanun Teklifleri Grup Başkanlığının onayı alınmadan basına da açıklanamaz.

Meclis Genel Kurullarında ve Komisyonlarında, Kanun Tasarı ve Tekliflerinin görüşülmesi esnasında, grup üyelerince verilecek önergeler bahis konusu olduğunda, oturum esnasında ortaya çıkan acele hallerde, o konuda grubun bağlayıcı kararı varsa önerge sahibi önergesini vermeden önce, görüşme konusu üzerinde grubun sözcülüğünü yapan üye ile, ayrı bir Grup Sözcüsü yoksa Grup Başkanı veya Başkan Vekillerinden birisi ve Komisyon oturumunda da Komisyon Başkanı ile görüşür. Muvafakat edilmediği takdirde bahis konusu önerge o oturumda verilmez.

Yasama Meclisi İhtüzüğü Teklifleri ve grup üyelerinin TBMM'de yapacakları gündem dışı konuşmalarda da bu madde hükümleri uygulanır.

TBMM'de Genel Görüşme, Meclis Araştırması Açılışında Disiplin

MADDE 29 - Grup üyelerinin Mecliste Genel Görüşme açılmasına dair talepleri hakkında, Kanun Teklifleri ile ilgili 28. madde hükümleri uygulanır.

Grup üyelerinin Mecliste belli bir konuda Araştırma Komisyonu kurulmasına dair önergeleri hakkında 1. fıkra hükümleri uygulanır.

TBMM'de Soru ve Benzeri Önergeler Hakkında Disiplin

MADDE 30 - Meclise verilecek Soru Önergeleri ile bu iç yönetmelikte ayrıca düzenlenmeyen diğer önergeler için önerge sahibi, Grup Başkanına veya Başkan Vekillerine danışır. Grup Başkanı veya Başkan Vekillerinin uygun bulmaması halinde önerge sahiplerinin bu karara karşı Grup Genel Kuruluna itiraz hakkı vardır. Önerge sahibinin itirazı Yönetim Kurulunda görüşüldükten sonra, ilk Grup Toplantısının Gündemine alınır ve Grup Genel Kurulunun alacağı karara göre hareket edilir. Bu konularda önerge sahiplerinden bir kişi ile grup yö-

netiminden bir kişi dinlendikten sonra karar verilir.

Grup Başkanı veya Vekilleri önerge hakkındaki görüşlerini bir hafta içinde bildirmemeleri halinde, önerge sahibi önergesini TBMM Başkanlığına verebilir.

Sair Konularda Disiplin

MADDE 31 - Anayasanın ve diğer kanunların TBMM Genel Kuruluna verdiği yetkilere ilişkin diğer konularda, 28. maddedeki usul ve esaslara uyulması kaydıyla Parti Grup Genel Kurulu yetkilidir.

Gensoru ve Güvenoyunda Disiplin

MADDE 32 - Anayasanın 99. maddesi uyarınca Gensoru Önergesi verilmesi, Gensoru Açılması ve Güven Oylaması hakkında görüşme yapılması ve bu hususlarda bağlayıcı karar alınması yetkisi Grup Genel Kuruluna aittir.

Partili Milletvekilleri tarafından Hükümet veya bir Bakan hakkında Gensoru açılması için verilecek önergeler Grup Yönetim Kurulunca Genel Kurul gündemine alınır. Bu konuda Yönetim Kurulunun görüşü alındıktan sonra Grup Genel Kurulunca verilecek karar kesindir.

Seçimlerin Yenilenmesi ve Dönemin Uzatılmasında Disiplin

MADDE 33 - Anayasanın 77. maddesi gereğince seçimlerin yenilenmesi veya 78. maddesi uyarınca seçimlerin 1 yıl geriye bırakılması konularında, TBMM tarafından alınacak kararlar hakkında 32. madde hükümleri uygulanır. Ancak bu konularda Grup Genel Kurulu, Merkez Yürütme Kurulunun uygun görüşünü almadan bir karar veremez.

Birlikte Oturma Disiplini

MADDE 34 - Grup üyeleri TBMM toplantılarında toplu halde birlikte otururlar. Grup Başkanı, Grup Başkan Vekilleri, Grup Yönetim Kurulu Üyeleri, Genel Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreter, Meclis Genel Kurulunda görüşme, danışma kolaylığı sağlayacak şekilde, Grup Yönetim Kurulunca kendilerine ayrılan yerlerde otururlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Grup ve Hükümet İlişkileri

Hükümet Kurma ve Hükümete Katılmadaki Disiplin

MADDE 35 - Partili Bakanlar Kurulu veya partili Başbakan veya bakanlar, Parti Meclis Grubunun güvenine dayanırlar. Hükümet kurmakla veya bu amaçla çalışmalarda bulunmakla görevlendirilen parti üyesi, bu konuda çalışmaya başlamadan önce Grup Genel Kurulunun görüşünü almak zorundadır.

Hükümet kurmaya ve koalisyonlara katılmaya veya hükümetten ya da koalisyonlardan ayrılmaya karar verme yetkisi, Parti Meclis Grubunun görüşü de alınmak kaydıyla Merkez Yönetim Kuruluna aittir.

Partili Başbakan veya koalisyon ortağı parti Başkanı, beraber çalışacağı bakanları seçmekte serbesttir. Partili Başbakan yoksa partili bakanlar, Hükümet Programı TBMM'de okunmadan önce bu programı Grup Genel Kuruluna sunarlar. Görüşmeden sonra oylama yapılır. Grup, Hükümet Programını uygun bulmadığı takdirde Partili Başbakan ve partili bakanlar, Anayasanın 113. maddesi uyarınca Millet Meclisinde güvenoyuna başvurulmadan önce hükümetten çekilirler.

Koalisyon hükümetinde yer alan parti üyeleri, Grup Genel Kurulunun kararı ile Bakanlar Kurulundan toplu olarak çekilmeye davet edilirlerse bu talebe uymak zorundadırlar. Bu konudaki görüşme Grup Genel Kurulunca yapılır.

Grupta Güven İsteme

MADDE 36 - Partili hükümet veya partili Başbakan ya da bakanlar tarafından herhangi bir mesele üzerinde Grup Genel Kurulunda güvenoyu görüşmesi açılması istenirse bu talep ilk toplantıda ele alınır.

Güvenoyu görüşmesi sırasında partili Başbakan tarafından partili bakanlar adına veya teker teker partili bakanlar tarafından yapılan açıklama üzerine toplantının sonunda açık oylama yapılır. Açıklamaların tatmin edici olmadığı yönünde grubun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile verilecek karar, güvensizlik oyu sayılır. Gruptan güvenoyu alamayan partili hükümet, partili Başbakan, partili bakanlar veya partili bakan derhal çekilmek zorundadır. Güvensizlik oyunun verilmemesi sonucu güvenoyu verildiği anlamına gelir.

Grupta Gensoru

MADDE 37 - Partili milletvekillerinin 1/5'i tarafından partili bakanlar kurulu, partili Başbakan veya partili bakanlar veya bir bakan hakkında Gensoru görüşmesi açılması gruptan istenebilir. Bu talep Grup Genel Kurulunun ilk oturumunun gündemine alınır ve görüşülür. Bu görüşmede önergedeki birinci imza sahibi milletvekili ile hükümet veya partili bakanlar adına bir bakan veya ilgili bakandan başkası konuşamaz. Görüşmeden hemen sonra oylama yapılır. Gensoru açılmasına karar verilirse önerge grubun 2 gün sonraki birleşiminin gündemine alınır ve görüşülünceye kadar gündemde kalır.

Gensoru görüşmesi sırasında partili Başbakan, partili bakanlar adına bir bakan veya ilgili partili bakan tarafından gerekçeli güvenoyu isteminde bulunmamış veya milletvekilleri tarafından gerekçeli güvensizlik önergeleri verilmemiş ise görüşmenin sonunda başkanlık partili Başbakana, bakanlara ve ilgili partili bakana grubun güveninin bildirildiğini söyleyerek görüşmeleri kapatır.

Gensoru görüşmesi sırasında partili Başbakan, partili bakanlar adına hareket eden bir bakan veya ilgili bakan tarafından gerekçeli güvenoyu isteminde bulunulmuşsa, bu istem güvensizlik önergeleri dikkate alınmaksızın derhal oylanır.

Güvensizlik oyu grup üye tam sayısının salt çoğunluğu ile verilir. Oylama sırasında toplantı yeter sayısı yoksa bu, güvenoyu verildiği anlamına gelir.

Güvenoyu alamayan partili hükümet, partili bakanlar veya ilgili partili bakan derhal çekilmek zorundadır.

Grupta Hükümetle Genel Görüşme

MADDE 38 - Grup üyelerinin 1/5'i Grup Genel Kurulunda, herhangi bir konu üzerinde Genel Görüşme açılmasını isteyebilirler. Bu istek derhal grup Üyelerine duyurulur. Bir sonraki toplantının gündemine alınır. Genel Görüşme açılması, Grup Genel Kurulunun bu önergeyi kabul etmesine bağlıdır. Bu konuda sadece önergedeki birinci imza sahibi veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi Grup Yönetim Kurulu ve partili hükümet veya partili bakanlar adına bir bakandan başkası konuşamaz. Önergenin kabul edilmesi durumunda, Genel Görüşme Önergesi bir sonraki toplantının gündemine alınır. Acele durumlarda partili Başbakanın veya partili ilgili bakanların kabulü veya Grup Genel Kurulunun kararı ile Genel Görüşmeye derhal başlanabilir. Genel Görüşmede ilgili bütün partili bakanlar hazır bulunur.

Grupta, hükümetten sorulan bir Sözlü Sorunun Genel Görüşmeye çevrilmesi, grup üyelerinin 1/10'unun istemi üzerine Grup Genel Kurulunun kararına bağlıdır. Tasvip halinde Genel Görüşme bir sonraki görüşmenin gündemine alınır. Partili hükümet, Başbakan veya bakanlar bir konuda Grup Genel Kuruluna açıklama yapmak isterlerse bu istek gündem dışı olarak yerine getirilir. Yapılacak açıklamadan sonra Genel Görüşme bir sonraki toplantıda kendiliğinden açılır. Hükümetin gündem dışı olarak veya Genel Görüşme esnasında ya da Yönetim Kurulunda aynı şekilde yaptığı açıklamalar üzerine hükümet veya parti politikasının uygun görüldüğüne dair grup kararları alınabilir.

Grupta Hükümetten Soru

MADDE 39 - Grup üyeleri herhangi bir konu hakkında aydınlanmak için partili bakanlara bir önerge ile sözlü veya yazılı soru sorabilirler. Sorunun sözlü olarak cevaplanması istenmişse soru Grup Genel Kurulunda cevaplandırılır. Soru üzerinde sadece soruya muhatap olan bakanla soru sahibi en çok ikişer defa konuşabilirler.

Grup Yöneticilerine Güvensizlik Yöneltilmesi

MADDE 40 - Parti Grubunca seçilmiş Grup Başkanı ile Başkan Vekilleri veya Yönetim Kurulu hakkında güvensizlik önergesi verilerek Genel Kurulda görüşme isteminde bulunulabilir. Bu istem grup üye tam sayısının en az 1/5'i oranında milletvekilinin Grup Başkanlığına vereceği bir önerge ile uygulanır.

Güvensizlik önergesi, Grup Genel Kurulunun ilk birleşiminde okunur ve gündeme alınması konusunda görüşme açılır. Bu görüşmede önergeyi veren milletvekillerinden biri ile güvensizlik yöneltilenlerden birine söz verilir. Görüşme tamamlandıktan sonra önergenin gündeme alınıp alınmaması oylanır. Güvensizlik önergesinin gündeme alınmasına karar verildiğinde konu bir sonraki toplantıda görüşmeye açılır.

Grup Yöneticilerinin Güvenoyu İstemi

MADDE 41 - Parti Grubunca seçilmiş Grup Başkanı ile Başkan Vekilleri veya Yönetim Kurulu, Grup Genel Kurulundan güvenoyu isteyebilirler. Yönetim Kurulu, güvenoyu istemi konusunda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir.

Güvenoyu istemi Grup Genel Kurulunun ilk birleşiminde okunur ve gündeme alınması konusunda görüşme açılır. Bu görüşmede güvenoyu isteminde bulunan Yönetim Kurulu üyelerinden biri ya da Başkan Vekili ile karşı görüşte olan bir milletvekiline söz verilir. Görüşme tamamlandıktan sonra istemin gündeme alınıp alın-

maması oylanır.

Güvenoyu isteminin gündeme alınmasına karar verildiğinde konu bir sonraki toplantıda görüşmeye açılır.

Ortak Kurallar

MADDE 42 - Güvensizlik Önergesi ya da Güvenoyu istemi gündeme alındığında görüşme genel hükümlere uyularak yapılır. Görüşmeler tamamlandığında oylamaya geçilir. Grup Genel Kurulunda güvensizlik kararı ancak grup üye tam sayısının salt çoğunluğuyla alınır. Bu durumda iç yönetmelikte belirtilen kurallara uyularak seçim yapılır. Yeni seçilenler ayrılanların görev sürelerini tamamlarlar. Herhangi bir nedenle çekilen Grup Başkanı, Başkan Vekili, Yönetim Kurulu veya Yönetim Kurulu Üyesi, yerine yenisi seçilinceye kadar görevine devam eder.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Grup Yönetim Kurulu

Seçim

MADDE 43 - Grup Genel Kurulu her yasama dönemi başında bu iç yönetmeliğin 3. maddesinde belirtildiği gibi Başkan ve Başkan Vekillerinin seçimini müteakip 15 üyeden oluşan Grup Yönetim Kurulunu seçer. Ayrıca 5 yedek üye seçilir.

Grup Yönetim Kurulu için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki yıl, ikinci devre seçilenlerin görev süreleri dönem sonuna kadardır. Ancak, ikinci devre seçimlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde olduğu döneme rastlaması halinde, yenisi seçilinceye kadar eskisi görevine devam eder. Seçimler grup iç yönetmeliğinin seçim yöntemlerine ilişkin maddesine göre yapılır. Grup Yönetim Kurulu üyeliklerinde boşalma olması halinde, aldıkları oy sırasına göre yedekleri Grup Başkanı tarafından davet edilir. Bu suretle Grup Yönetim Kurulu üyesi olan kimse, eski üyenin kalan görev süresini tamamlar. **(Değişik: 01.10.2008)**

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, Merkez Yürütme Kurulu, Yüksek Disiplin Kurulu Üyeleri Grup Yönetim Kurulunda görev alamazlar.

Yönetim Kurulunda İş Bölümü

MADDE 44 - Yönetim Kurulu, seçimlerden sonraki ilk toplantısında üyeleri arasından bir basın sözcüsü, bir kâtip ve bir muhasip üye seçer.

Basın Sözcüsü, Grup Genel Kurulu ve Grup Yönetim Kurulu çalışmalarından bildirilmesi uygun görülenleri basına duyurmakla görevlidir.

Kâtip Üye, Grup Genel Kurulunda Başkanlık Divanı teşkili, tutanakların tutulması, karar defterlerinin ayrı ayrı tutulması gibi görevleri ve yazışmalarla ilgili işleri yerine getirir.

Muhasip Üye, Grup Bütçe Tasarısını hazırlar, gelirlerin tahsilini sağlar, harcamaları yapar ve muhasebe kayıtları ile ilgili diğer belgeleri düzenler ve saklar. Para tahsili ve harcanması Başkan Vekillerinden birisi ve Muhasip Üyenin ortak imzası ile yapılır.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

MADDE 45 - Grup Yönetim Kurulunun toplantı yeter sayısı, Başkan veya Başkan Vekilleri dahil üye tam sayısının salt çoğunluğudur. Karar yeter sayısı ise, toplantıya katılanların yarısından bir fazlasıdır.

Toplantılar

MADDE 46 - TBMM toplantı halinde iken Yönetim Kurulu, belirleyeceği günde haftada en az bir defa toplanır. TBMM'nin ara verme veya tatilde bulunduğu zamanlarda toplantı gün ve süreleri ayrıca tespit edilir. Yönetim Kurulu Grup Başkanı veya Başkan Vekillerinden her biri ya da partili Başbakan tarafından her zaman toplantıya çağırılabilir.

Grup Yönetim Kurulunun Görevleri

MADDE 47 - a) Grup Toplantılarının gündemini hazırlar.

b) Grup olarak ele alınması uygun görülen konular hakkında grup üyelerine önerge, teklif veya rapor hazırlar ve yurt içinde bir konuyu incelemek üzere teker teker veya komisyon halinde görev verir ve bu çalışmalarını takip eder.

c) Grup üyelerince Grup Yönetim Kuruluna yönelik sözlü ve yazılı soruları cevaplandırır.

d) Grubun bütçesini ve kesin hesabını düzenleyip Genel Kurulun onayına sunar ve kabul edilen bütçeyi uygular.

e) Yasama çalışmaları kapsamında parti ve grubun amaç ve menfaatine uygun gördüğü tedbirleri alır.

f) Başbakan ve bakanlarla, diğer siyasi parti grupları ile, parti mensubu olmayan TBMM Başkanı ve üyeleri ile, Grup Başkanının veya Başkan Vekillerinin talimatı dahilinde temasları yürütür.

g) Meclis Komisyonlarına grup adına aday gösterir ve Komisyon Başkanlığı, Başkan Vekilliği, Sözcülük ve Kâtiplerin bölüşülmesi konusunda gerekiyorsa diğer siyasi parti grupları ile anlaşmalar yapar.

h) Grup salonları, kitaplık ve diğer idari işlerin yürütülmesinde Grup Başkan ve Başkan Vekillerine yardımcı olur.

i) Parti tüzüğü ve bu iç yönetmelikte gösterilen görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

Araştırma ve Uzmanlar

MADDE 48 - Yönetim Kurulu partinin araştırma ve yayın bürosundan faydalanır ve gerekiyorsa ücretli uzman, memur ve müstahdem çalıştırır.

Diğer Görevler

MADDE 49 - Yönetim Kurulu, grup üyelerinin TBMM Genel Kurul ve Komisyonlarına, Grup Genel Kurulu ve komisyonlarına katılımlarını, parti tüzüğüne, programına, büyük kongrenin genel nitelikteki bağlayıcı kararlarına ve bu yönetmelik ile Grup Genel Kurulunun ve Grup Yönetim Kurulunun bağlayıcı kararlarına ve genel olarak parti ve grup menfaatlerine uygun hareket etmelerini sağlayıcı her türlü tedbirleri alır.

Grup Denetçileri

MADDE 50 - Grup Genel Kurulu kendi üyeleri arasından 2 denetçi seçer. Süreleri Yönetim Kurulunun süreleri kadardır.

Grup Denetçilerinin Görev ve Yetkileri

MADDE 51 - a) Denetçiler, grubun gelir giderlerinin bütçeye uygunluğunu denetler ve sona eren bütçe uygulaması ile ilgili olarak düzenlediği raporu Grup Genel Kuruluna sunarlar.

b) Bu raporlar üzerinde yapılacak görüşmelerden sonra Yönetim Kurulunun ibrası hususunun karara bağlanmasını sağlarlar.

c) Yönetim Kurulunun ibrası denetçi raporunun olumlu olmasına bağlıdır.

d) Yönetim Kurulunun ibrası ile o dönemin hesabı kapatılmış olur.

ALTINCI BÖLÜM

Grup İçi Komisyonlar, Komisyon Grupları

MADDE 52 - TBMM Komisyonlarına seçilen grup üyeleri o komisyonun partili grubunu oluştururlar. Komisyonun partili başkanı yoksa başkan vekili, yoksa sözcüsü yoksa kâtibi bu komisyon grubunun başkanıdır. Aksi halde komisyon grubu başkanını kendi üyeleri arasından seçer. Komisyon grupları, komisyon çalışmalarında gerekiyorsa grup üyelerinin ortak hareket etmelerini sağlayıcı önlemleri alırlar.

Komisyon Grupları aynı zamanda grup içi ihtisas komisyonlarıdır.

Grup Geçici Komisyonları

MADDE 53 - Grup Yönetim Kurulu veya Genel Kurulu ayrıca grup içi geçici komisyonlar kurabilir.

Yönetim Kurulunun Gözetimi

MADDE 54 - Yukarıda yazılı 52 ve 53. maddelerde sözkonusu olan komisyon grupları, grup içi ihtisas komisyonları ve geçici komisyonlar, Grup Yönetim Kurulunun gözetimi altında çalışırlar.

YEDİNCİ BÖLÜM

Grup Disiplin Kurulu

MADDE 55 - Grup üyelerinin aralarındaki anlaşmazlıkları, parti tüzüğü, programı, büyük kongrenin bağlayıcı kararları, bu iç yönetmeliğe ve grubun bağlayıcı kararlarına aykırı hareketleri, parti ve grubun haysiyet ve şerefine uymayan hallere dair şikâyetleri inceleyip karara bağlamak üzere; ilk yasama yılı başında Grup Genel Kurulunca, 2 yıl için, 6 kişilik bir Grup Disiplin Kurulu seçilir. Bundan sonra seçilecek Grup Disiplin Kurulunun görev süresi 3 yıldır.

İş Bölümü

MADDE 56 - Grup Disiplin Kurulu ilk toplantısında kendisine bir başkan, bir ikinci başkan ve bir de sekreter seçer.

Toplantılar

MADDE 57 - Disiplin Kurulu, kendisine bir iş havale edilir edilmez başkanın veya yokluğunda ikinci başkanın çağrısı üzerine toplanır. Toplantı nisabı üye tam sayısının en az 2/3'üdür. Gruptan geçici veya kesin çıkarma kararları Müşterek Disiplin Kurulunun tüzükte belirtilmiş çoğunluğu ile ve diğer kararlar Grup Disiplin Kurulunun salt çoğunluğu ile verilir.

Başvurma

MADDE 58 - Grup üyeleri hakkında ihbar ve şikâyet Grup Disiplin Kuruluna, Grup Yönetim Kurulunca verilecek karar üzerine yazı ile havale edilir.

Usûl

MADDE 59 - Disiplin Kurulu kendisine sevk olunan üyenin 15 gün içinde yazılı veya sözlü savunmasını aldıktan sonra dosya üzerinde yapacağı inceleme ile veya lüzum görürse olayı heyet halinde veya üyelerinden birinin yada bir kaçının niyabeten tahkik ve tetkiki ile, gerekirse ilgili çevrelerden yazı ile bilgi toplayarak veya ilgili şahısları dinleyerek karar verir. Ancak seçimlerde veya herkesin gözü önünde açık olarak ya da yayım yoluyla işlenen fiillerde savunma süresi 7 gündür. Üyeden savunması, Disiplin Kurulu Başkanı tarafından yazı ile istenir. Karar verme yetkisi Müşterek Disiplin Kuruluna ait olan fiillerde, tüzükte aksine hüküm bulunmadığı takdirde aynı usule riayet olunur.

Disiplin Kurulu kararları kesindir.

Disiplin Cezaları

MADDE 60 - Disiplin Cezaları Şunlardır:

- a) Uyarma
- b) Kınama
- c) Gruptan geçici çıkarma
- d) Gruptan kesin çıkarma

(a) ve (b) bentlerindeki cezalar, parti tüzüğüne aykırı olarak yapılan hareketin mahiyetine ve vehamet derecesine veya grup üyesinin o işteki ilgisine göre sırası ile verileceği gibi sıra gözetmeksizin de verilebilir. (c) ve (d) bentlerindeki cezaları verme yetkisi müşterek disiplin kuruluna aittir. Ancak sevk yazısında istenen cezadan daha ağırı verilemez.

TBMM Dışındaki Disiplin

MADDE 61 - Partili TBMM üyelerinin, Meclis ve Meclisteki parti grupları dışında, parti program ve tüzüğüne aykırı hareketleri hakkında Müşterek Disiplin Kurulunca karar verilir. Bu hallerde Merkez Disiplin Kurulunun tâbi olduğu yönetmelik ve usuller uygulanır. Başkanlık Divanı, Merkez Disiplin Kurulu Başkanlık Divanıdır. Yukarıda belirtilen ortak toplantıya sevk kararları Grup Yönetim Kurulu tarafından verilir.

Müeyyideler

MADDE 62 - Grup toplantılarından çıkarma ve gruptan çıkarma cezasına uğrayan grup üyesi, cezası süresince gruba, grup toplantılarına ve grup faaliyetlerine katılamaz.

Herhangi bir disiplin cezasına uğrayan grup üyesinin grup disiplinine uyma yükümlülüğü devam eder.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Mali Hükümler

Bütçe

MADDE 63 - Grubun mali işleri, her yasama yılı için Grup Yönetim Kurulunca taslağı hazırlanıp Grup Genel Kurulunun tasvibi ile kesinleşen bir bütçe ile yürütülür. Her yasama yılı sonunda Grup Yönetim Kurulunca hazırlanan kesin hesap özeti Genel Kurulun tasvibine sunulur.

Aidat

MADDE 64 - Partili TBMM üyeleri Siyasi Partiler Kanunu'ndaki hükümlere göre, Yönetim Kurulunun teklifi üzerine Grup Genel Kurulunca tespit edilen aidatı öder. Bu aidatın ne kadarının parti grubuna, ne kadarının Parti Genel Merkezine kesileceği aynı şekilde tespit edilir. Bu aidatın TBMM üyelerine yapılan ödenek ve yolduktan kesilmesi Grup Yönetim Kurulunun kararı ile TBMM saymanlığından istenebilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Diğer Hükümler

Resmî Yurtdışı Gezilere Katılacak Üyelerin Belirlenmesi

MADDE 65 - Yabancı parlamentolardan ve kuruluşlardan TBMM'ye yapılan resmi ziyaret davetlerine uyulmasına TBMM Genel Kurulunda karar verilmesinden sonra davete partiye ayrılan kontenjandan katılacak üyelerle, Cumhurbaşkanının, Başbakanın ve diğer resmi heyetlerin dış gezilerine parti adına katılacak üyelerin belirlenmesi için grup üyeleri arasından, Grup Genel Kurulu toplantısı sırasında, o toplantıyı yöneten başkan tarafından kura çekilir. Çok acil durumlarda kura çekimi Grup Yönetim Kurulunca yapılır.

Ancak bu kurum ve kuruluşlardan ismen yapılan davetler ile grup başkanının bizzat katılmayı uygun gördükleri kura çekiminden muaf tutulurlar.

Dış komisyonlarda ve uluslararası kuruluşlarda görevli grup üyeleri ile bir önceki kurada ismi çıkan grup üyeleri kuralara katılamazlar.

Parlamentolararası Dostluk Gruplarına Katılma

MADDE 66 - Grup üyeleri, grup başkanlığına bilgi vererek ilgili yasa ve yönetmelik hükümlerine göre diledikleri yabancı ülke parlamentosu ile dostluk grupları kurabilirler ve kurulmuş olanlara da katıla-bilirler.

Grup üyelerinin katıldıkları dostluk grubu nedeniyle ilgili ülkeye yapacağı geziye bu iç yönetmeliğin 65. maddesinin son fıkrası uygulanmaz.

Açıklık Olmayan Haller

MADDE 67 - Bu iç yönetmelikle açıklık getirilmeyen durumlarda TBMM'de uygulanan İç tüzük hükümleri tatbik edilir.

Yürürlüğe Giriş

MADDE 68 - Bu iç yönetmelik TBMM grubunca kabul edilerek TBMM Başkanlığına sunulduktan sonra yürürlüğe girer.

Değiştirme

MADDE 69 - Bu iç yönetmelik ancak TBMM Parti Grubu Genel Kurulunca değiştirilir. Bu konudaki değişiklik teklifleri Grup Yönetim Kurulunca veya en az 10 üyenin yazılı teklifi ile verilebilir. Değişiklik teklifi, en az 2 üyesi hukukçu olmak üzere, grupça seçilecek 5 kişilik komisyon tarafından hazırlanır. Grup Genel Kurulunda bu komisyon raporları görüşülür. Değişiklik, Grup Genel Kurulunca kabul edilerek TBMM Başkanlığına takdim ile yürürlüğe girer.

Uygulama

MADDE 70 - Bu iç yönetmelik Parti Meclis Grubunca yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu iç yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih yasama yılı başlangıcına tesadüf etmediği takdirde dahi Grup Genel Kurulunca kabul edilerek aynen yürürlüğe girer ve yasama yılı başlangıcında tekrar yeni bir işlem yapılmasına gerek bulunmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu iç yönetmelik değişikliklerinin yürürlüğe girdiği tarih yasama yılı başlangıcına tesadüf etmediği takdirde dahi Grup Genel Kurulunca kabul edilerek TBMM Başkanlığı'na takdim edildikten sonra aynen yürürlüğe girer ve yasama yılı başlangıcında tekrar yeni bir işlem yapılmasına gerek kalmaz. **(İh-das. 6 Mayıs 2003)**

